

Sygn. akt IV U 233/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Dorota Radasziewicz</i>
Protokolant:	st. sekr. sądowy Irena Prokopczuk

po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 2017 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy G. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w W.

o wypłatę emerytury za okres od lipca 2016 r do grudnia 2016 r.

na skutek odwołania G. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W.

z dnia 13 stycznia 2017 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i zobowiązuje organ rentowy do wypłaty świadczenia G. K. za okres od 1 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

SSO Dorota Radasziewicz

Sygn. akt: IV U 233/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. decyzją z 13.01.2017 roku, znak: (...), wznowił G. K. wypłatę emerytury od dnia 1.01.2017 roku.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła G. K. reprezentowana przez pełnomocnika w osobie syna A. S.. Wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i wypłatę emerytury za okres od 1 lipca 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku. W uzasadnieniu wskazała, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych bez podstawy prawnej zaniechał wypłaty należnych jej świadczeń. Z powyższych względów należy się jej zwrot świadczeń za cały sporny okres. Ponadto podniosła, że w całym okresie, w którym organ rentowy próbował doręczać jej korespondencję, zarówno w ramach tzw. „poświadczenia życia” i wydanej w następstwie tej procedury decyzji, nie zamieszkiwała pod adresem, pod który ZUS wysyłał korespondencję. W roku 2015 sprzedała należącą do niej nieruchomość położoną w Z. i od tego czasu nie zamieszkuje pod tym adresem. W okresie od 21.02.2014 roku do stycznia 2017 roku zamieszkiwała w Domu Opieki (...) w S.. Powołała się

na orzeczenie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym wstrzymanie wypłaty świadczeń nie następuje ex lege, a z mocy decyzji organu rentowego, która powinna być doręczona zainteresowanemu (wyrok SN z 30.06.1999 roku, II UKN 19/99) i art. 124 ustawy z 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w myśl którego w postępowaniu w sprawach o świadczenia określone w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej. Kwestie zasad i trybu doręczania pism w postępowaniu administracyjnym uregulowane zostały w rozdziale 8 działu I Kodeksu postępowania administracyjnego. Generalną zasadą doręczania pism osobom fizycznym, wynikającą z art. 42 k.p.a., jest doręczenie bezpośrednio do rąk adresata w mieszkaniu lub miejscu pracy (§ 1), a także w lokalu organu administracji publicznej (§ 2) bądź w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie (§ 3). Nie budzi wątpliwości, że użyte w przywołanym przepisie pojęcie "mieszkanie" oznacza miejsce, gdzie osoba fizyczna faktycznie zamieszkuje. Okoliczność ta musi być każdorazowo prawidłowo ustalona przez organ prowadzący postępowanie, aby możliwe było dokonanie skutecznego doręczenia urzędowej korespondencji adresatowi. Kolejne przepisy, art. 43 i art. 44 kpa, mogłyby mieć zastosowanie w niniejszej sprawie wyłącznie w przypadku kierowania przez ZUS pism na adres faktycznego zamieszkania skarżącej. Jako, że ZUS kierował wszelkie pisma na adres, pod którym wnioskodawczyni nie zamieszkiwała nie doszło do ich skutecznego doręczenia zgodnie z art. 42 kpa w związku z art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zdaniem odwołującej powyższe oznacza, że organ rentowy nie mógł wydać decyzji o wstrzymaniu emerytury, gdyż przepisy prawa dopuszczają taką możliwość dopiero po dokonaniu prawidłowego doręczenia druku Rp-3 oraz braku odpowiedzi osoby ubezpieczonej. Niezależnie od powyższego wskazała, że decyzja taka powinna być skutecznie doręczona zainteresowanemu wraz z pouczeniem o terminie i sposobie odwołania. W niniejszej sprawie zaś, ubezpieczona de facto pozbawiona była możliwości skutecznej reakcji na wyżej wskazaną decyzję, nie miała zatem możliwości jej zaskarżenia. Z tych przyczyn, w konsekwencji wniosku z dnia 5.01.2017 roku organ rentowy winien był wznowić wypłatę świadczenia od miesiąca jego wstrzymania, a więc od pierwszego dnia lipca 2016 roku.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie wskazując w uzasadnieniu, że G. K. pobiera emeryturę przyznaną decyzją z 6.09.1988 roku. W związku ze zwrotem kierowanej do ubezpieczonej korespondencji organ rentowy przesłał na ostatni podany przez wnioskodawczynię adres formularz „poświadczenia dalszego istnienia prawa do pobierania świadczeń”. Wobec braku informacji zwrotnej decyzją z dnia 8.07.2016 roku wstrzymał wypłatę emerytury od dnia 1.07.2016 roku. Organ rentowy podkreślił, że zgodnie z art. 134 ust. 1 pkt 1 ustawy z 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłatę świadczeń wstrzymuje się, jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające zawieszenie prawa do świadczeń lub ustanie tego prawa. Natomiast zgodnie z pkt 2 wstrzymanie wypłaty następuje jeżeli osoba pobierająca świadczenia mimo pouczenia lub żądania organu rentowego nie przedłoży dowodów stwierdzających dalsze istnienie prawa do świadczeń. W przedmiotowej sprawie organ rentowy wielokrotnie podejmował próby ustalenia miejsca pobytu odwołującej (pismo z 31.05.2016 roku o nadesłanie wypełnionego druku „poświadczenie dalszego istnienia prawa do pobierania świadczeń” czy wniosek o udostępnienie danych jednostkowych z rejestru mieszkańców wysłany do USC w Z.). W dniu 5.01.2017 roku do organ rentowego wpłynął wniosek o zmianę danych adresowych oraz o wypłatę zaległych świadczeń. Mając powyższe na uwadze organ rentowy wznowił wypłatę emerytury G. K. od miesiąca stycznia 2017 roku tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje.

Wnioskodawczyni G. K., ur. (...), ma przyznane prawo do emerytury od dnia 1.08.1988 roku. Pismem z 17.01.2014 roku odwołująca wniosła dyspozycję przelewania świadczenia na rachunek w Banku (...) wskazując adres zameldowania w Z., ul. (...) (dyspozycja k. 45, 47 akt ZUS). W celu ustalenia dokładnego adresu zamieszkania umożliwiającego przekazywanie korespondencji organ rentowy zwrócił się do Urzędu Miasta i Gminy Z. o udostępnienie danych jednostkowych z rejestru mieszkańców (wniosek k. 49 akt ZUS). W odpowiedzi ustalono, że w rejestrze mieszkańców miasta(...), skarżąca nie figuruje. Wskazano, że była tam zameldowana do dnia 16.09.2015 roku, a w celu ustalenia

obecnego miejsca jej zamieszkania należy zwrócić się do Centrum Personalizacji Dokumentów MSW w W. (pismo k. 50 akt ZUS).

Kolejnymi decyzjami z 8.03.2016 roku organ rentowy dokonał waloryzacji świadczenia wnioskodawczyni i przyznał jednorazowy dodatek pieniężny. Decyzje te zostały wysłane na wskazany wyżej adres i wróciły z adnotacją: „adresat nie mieszka pod tym adresem”. Wobec powyższego na ten adres organ rentowy wysłał pismo z prośbą o potwierdzenie aktualnego adresu zamieszkania oraz istnienia dalszego prawa do pobierania emerytury wraz z drukiem Rp-3 tzw. „poświadczeniem życia i zamieszkania” (pismo wraz z załącznikami k. 56-59 akt ZUS). Pismo to pozostało bez odpowiedzi. Na tej podstawie organ rentowy decyzją z 8.07.2016 roku wstrzymał wypłatę świadczenia ubezpieczonej od najbliższego terminu jego płatności tj. od 1.07.2016 roku.

W dniu 5.01.2017 roku G. K. reprezentowana przez syna wniosła o wznowienie wypłaty świadczenia oraz jego wyrównanie od 1.07.2016 roku do 31.12.2016 roku wskazując, że numer konta skarżącej pozostaje bez zmian. Organ rentowy decyzją z 13.01.2017 roku wznowił jej wypłatę od 1.01.2017 roku tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

W okresie od lutego 2014 roku do stycznia 2017 roku wnioskodawczyni przebywała w domu opieki „(...) w S.. Aktem notarialnym z 30.09.2015 roku skarżąca reprezentowana przez syna sprzedała należące do niej mieszkanie znajdujące się w Z.. Obecnie mieszka z synem w miejscowości I..

(dowód: dokumentacja w aktach ZUS dot. odwołującej)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Sporna w sprawie była okoliczność, czy organ rentowy prawidłowo wstrzymał i nie wypłacał ubezpieczonej emerytury w okresie od 1.07.2016 roku do 31.12.2016 roku z uwagi na nieprzedłożenie przez nią poświadczenia życia i zamieszkania.

Wskazując na orzecznictwo Sądu Najwyższego należy wskazać, że wstrzymanie wypłaty świadczeń nie następuje ex lege od momentu wystąpienia okoliczności wymienionych w przepisie o art. 134 ust. 1 pkt 2, art. 128 ust. 1 oraz art. 135 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lecz z mocy decyzji organu rentowego, która powinna być doręczona zainteresowanemu z podaniem przyczyny wstrzymania i z pouczeniem tej osoby o terminie i sposobie odwołania. Wstrzymując zaś wypłatę świadczenia organ rentowy, jako przyczynę wskazał okoliczność, że ubezpieczona mimo stosownego żądania w tym zakresie nie przedłożyła dowodów stwierdzających dalsze istnienie prawa do świadczenia – brak poświadczenia życia. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podnosił, że w okresie od marca 2016 roku podejmował próby uzyskania od ubezpieczonej formularza „poświadczenia życia i zamieszkania” – druk Rp-3 (k. 57 akt ZUS), lecz wysłana z ZUS-u korespondencja – jako niepodjęta - wracała do nadawcy.

Należy w tym miejscu podkreślić, że kwestie zasad i trybu doręczania pism w postępowaniu administracyjnym uregulowane zostały w rozdziale 8 działu I Kodeksu Postępowania administracyjnego. Generalną zasadą doręczania pism osobom fizycznym, wynikającą z art. 42 kpa, jest doręczenie bezpośrednio do rąk adresata w mieszkaniu lub miejscu pracy (§ 1), a także w lokalu organu administracji publicznej (§ 2) bądź w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie (§ 3). Jest to tzw. doręczenie właściwe. Od razu zauważyć trzeba, że użyte w przywołanym przepisie pojęcie ”mieszkanie” oznacza miejsce, gdzie osoba fizyczna faktycznie zamieszkuje. Okoliczność ta musi być każdorazowo znana organowi prowadzącemu postępowanie, aby możliwe było doręczenia urzędowej korespondencji przede wszystkim bezpośrednio do rąk adresata. Zapewnieniu tego warunku służy unormowanie zawarte w art. 41 § 1 kpa, zawierające obowiązek stron oraz ich przedstawicieli i pełnomocników zawiadamiania organu w toku postępowania o każdej zmianie swego adresu, natomiast zgodnie z § 2 tego przepisu, w razie zaniedbania tego obowiązku doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny.

Poza doręczeniem właściwym, ustawodawca przewidział inne formy doręczenia pism, mające charakter uzupełniający, w tym określone w art. 43 kpa doręczenie zastępcze, tj. w przypadku nieobecności adresata, do rąk dorosłego domownika, sąsiada lub dozorca domu, jeżeli osoby te podjęły się oddania pisma adresatowi. Natomiast na zasadzie art. 44 § 1 pkt 1 kpa, w razie niemożności doręczenia pisma w sposób wskazany w art. 42 i 43 poczta przechowuje pismo przez okres czternastu dni w swojej placówce pocztowej - w przypadku doręczania pisma przez pocztę. Równocześnie, w myśl § 2 omawianego przepisu, zawiadomienie o pozostawieniu pisma wraz z informacją o możliwości jego odbioru w terminie siedmiu dni, licząc od dnia pozostawienia zawiadomienia w miejscu określonym w § 1, umieszcza się w oddawczej skrzynce pocztowej lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania adresata, jego biura lub innego pomieszczenia, w którym adresat wykonuje swoje czynności zawodowe, bądź w widocznym miejscu przy wejściu na posesję adresata. W przypadku niepodjęcia przesyłki w tym terminie, zgodnie z art. 44 § 3, pozostawia się powtórne zawiadomienie o możliwości odbioru przesyłki w terminie nie dłuższym niż czternaście dni od daty pierwszego zawiadomienia. Stosownie do art. 44 § 4 kpa doręczenie uważa się za dokonane z upływem ostatniego dnia okresu, o którym mowa w § 1, a pismo pozostawia się w aktach sprawy. Ostatnio powołany przepis ustanawia tzw. fikcję prawną doręczenia. Zaakcentować trzeba, że organ administracji publicznej może skorzystać z tego domniemania wyłącznie w sytuacji, gdy pismo kierował na prawidłowy adres strony i jeśli uczynił zadość wszystkim wymogom określonym w powołanych wyżej przepisach procesowych.

W ocenie Sądu Okręgowego, na gruncie ustalonego w sprawie stanu faktycznego, nie sposób było przyjąć by organ rentowy skutecznie doręczył skarżącej druk „poświadczenia życia i zamieszkania” (k. 57 akt ZUS), którego nieodesłanie skutkowało następnie wydaniem przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzji z dnia 8.07.2016 roku wstrzymującej wypłatę świadczenia. Nie ma przy tym wątpliwości co do tego, że adres wnioskodawczyni, na który kierowana była korespondencja organu rentowego był jedynym mu znanym, choć od lutego 2014 roku do stycznia 2017 roku wnioskodawczyni przebywała w domu opieki(...) w S. i nie odbierała korespondencji w Z.. Niemniej jednak organ rentowy nie próbował ustalić aktualnego adresu jej zamieszkania, w tym nie zwrócił się do Centrum Personalizacji Dokumentów MSW w W. (pismo k. 50 akt ZUS).

W tej sytuacji nie można było przyjąć, by pisma zmierzające do uzyskania potwierdzenia o dalszym przysługiwaniu wnioskodawczyni prawa do wypłaty emerytury, wysyłane na wskazany adres, w sytuacji nieodbierania ich przez ubezpieczoną, wywoływały skutki takie jak w przypadku ich doręczenia. Ubezpieczona nie może odpowiadać za błędne doręczenie korespondencji, w sytuacji, gdy organ rentowy nie podjął właściwych i skutecznych czynności zmierzających do ustalenia aktualnego adresu jej zamieszkania. Tym bardziej, że numer konta bankowego, na który przekazywana była jej emerytura pozostał niezmienny.

Mając powyższe na uwadze nie można było stwierdzić, że sam fakt braku odbioru druku poświadczenia życia, w sytuacji gdy ubezpieczona żyje i choć zamieszkuje gdzie indziej, to nie zmieniła numeru konta bankowego, powoduje wydanie decyzji wstrzymującej wypłatę świadczenia z winy ubezpieczonej. W sytuacji, gdy korespondencja zawierająca decyzję z dnia 8.03.2016 roku zwrócona została do ZUS z adnotacją „adresat nieznan” organ rentowy powinien wysłać decyzję ponownie, tak jak i druk poświadczenia życia, wcześniej podejmując wysiłki ustalenia aktualnego adresu pobytu uprawnionej. Brak takich działań spowodował zaś, że wnioskodawczyni nie miała możliwości zapobiegnięcia wydania kolejnej decyzji tego organu o wstrzymaniu wypłaty świadczenia, także wysłanej na adres w Z.. Gdyby wnioskodawczyni otrzymała decyzję wstrzymującą wypłatę emerytury, niewątpliwie niezwłocznie przedłożyłaby poświadczenie życia, tak jak uczyniła to pismem z dnia 5.01.2017 roku wnioskując o podjęcie wypłaty świadczenia.

W świetle powyższego, Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie nie doszło do skutecznego doręczenia wskazanych decyzji zgodnie z powołanymi przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W tym miejscu należy nadto wskazać, że samo wstrzymanie świadczenia jest czynnością o charakterze technicznym. Wstrzymanie wypłaty na podstawie art. 134 ust. 1 pkt 1-4 powyższej ustawy wynika rzeczywiście z czasowego braku spełnienia przez ubezpieczonego wszystkich przesłanek prawa do świadczenia, bądź pojawienia się okoliczności

niweczących to prawo, bądź też niewykazania dalszego istnienia tego prawa. Powyższe przesłanki jednak w ocenie Sądu nie zaistniały w niniejszej sprawie. Dlatego też wobec prawa wnioskodawczyni do wypłaty emerytury w okresie od 1.07.2016 roku do 31.12.2016 roku Sąd zobowiązał organ rentowy do wypłaty świadczenia G. K. za wskazany okres.

W tym stanie rzeczy Sąd w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w wyroku.

/-/ SSO Dorota Radaszkiewicz